

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr.Hangyál Edit ügyvéd által képviselt **I.r.**, és a **II.r. felperesnek**, dr.Köteles György ügyvéd által képviselt **alperes** ellen, **kezesi felelősség megállapítása** iránt, a Fővárosi Bíróságon 12.G.40.105/2003. számon indult, és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 2006. február 3-án hozott, 14.Gf.40.361/2005/6. számú részítélete ellen, az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság, a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.361/2005/6. számú részítéletének, az alperest, az I.r. felperes javára marasztaló részét hatályon kívül helyezi. A Fővárosi Bíróság mint elsőfokú bíróság, 12.G.40.405/2003/56. számú ítéletét ebben a körben, részítéletnek tekinti, azt megváltoztatja, és az I.r. felperes keresetét elutasítja.

Az I.r. felperes és az alperes felülvizsgálati költségét 420.000 + ÁFA (négyszázhuszezer) Ft-ban állapítja meg.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt eljárási illeték
mértéke 1.029.912
(egymillióhuszonkilencezerkilencszáztizenkettő) Ft.

Ez ellen a részítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

A 2003. április 11-én benyújtott, és utóbb módosított keresetében, az I.r. felperes 17.165.209 Ft, és ennek 2005. január 1-től, a kifizetéséig járó, a jegybanki alapkamat 7 %-kal megemelt mértékű késedelmi kamatának, valamint 57.307.671 Ft-nak, mint 1994. március 21-e, és 2004. december 31-e között lejárt késedelmi kamatnak megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A II.r. felperes keresete 8.756.933 Ft tőkének, 215.115.491 Ft-nak, mint 1994. március 21-e, és 2004. december 31-e között, 64.432.951 Ft tőke összeg utáni lejárt késedelmi kamatnak, illetve 64.432.951 Ft után, 2005. január 1-étől a kifizetésig járó, a jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű kamatának megfizetésére irányult.

A felperesek keresetük jogcímeiként, az időlegesen állami tulajdonban lévő vagyon értékesítéséről, hasznosításáról és védelméről szóló 1992. évi LIV.tv. (a továbbiakban: Iát.) 53.§-ának /1/ és /2/ bekezdésére hivatkoztak, előadva azt is, hogy a perben érvényesített követeléseket engedményezés útján szerezték.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen elévülésre hivatkozott. Vitatta továbbá a kereset jogalapját, ésösszezszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság a kiegészítő ítéletével kiegészített ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.r. felperesnek, 17.165.209 Ft tőkét, ennek 2005. január 1-től a kifizetésig járó mindenkori törvényes kamatát, továbbá 57.307.671 Ft-ot, mint egy összegben lejárt késedelmi kamatot.

A II.r. felperes keresetét elutasította.

Az alperest az I.r. felperes részére 1.200.000 Ft részperköltség, míg a II.r. felperest, az alperes részére 2.000.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság a határozatának indokolásában kifejtette, hogy az alperes - jogelődjének jogszabályon alapuló kezesi felelőssége folytán - sortartó kezesnek minősül. Az alperes elévülési kifogásával szembeni álláspontja az volt, hogy a vagyonelvonással érintett állami vállalattal szemben indult felszámolási eljárásban a felperesi jogelődök igényének bejelentése az alperesi jogelőddel, illetve az alperessel, mint kezessel szemben, megszakították az elévülést. A 2000. október 24-én jóváhagyott 2.sz. felszámolási

zárómérleg elfogadásakor vált nyilvánvalóvá, hogy a főadós vagyonából a felperesi követelések kielégítésére nincs fedezet. Az ezt követően, a felperesek által 2002. decemberében, az alpereshez előterjesztett igénybejelentések határidőben érkeztek meg. Az I.r. felperes ezért, az Állami Vagyongynökségről és a hozzá tartozó vagyon kezeléséről és hasznosításáról szóló 1990. évi VII.tv. 12.§/3/ bekezdése alapján megalapozottan terjesztette elő a keresetét. Az I.r. felperest megillető, az alperest terhelő marasztalási összeget, a felszámolási eljárás adatai, illetve a perben szerzett könyvszakértői vélemény bizonyította.

A bíróság ugyanakkor arra a következtetésre jutott, hogy a II.r. felperes sem keresetének jogalapját, semösszepszerűségét bizonyítani nem tudta.

A mindkét felperes és az alperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárás során az ítéeltábla részítéletet hozott. Az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest, az I.r. felperes javára 17.165.209 Ft tőkeösszegben marasztaló rendelkezését helybenhagyta. Ezt meghaladóan, az ítéletet, a kiegészítő ítéletre is kiterjedően, hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította a peres felek másodfokú eljárás során felmerült költségeit, illetve az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték összegét.

A másodfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy helytálló volt-e az elsőfokú bíróságnak, az elévülés bekövetkeztének hiányával kapcsolatos álláspontja. Az ítéeltábla, az alperesnek, a második vagyonelvonás időpontjában, 1992. június 16-án tett kezesi felelősségének elismerésére, az 1992. június 22-én tartott csődegyezségi tárgyaláson elismert kezesi felelőssége alapján, a felszámolás során kielégítés nélkül maradó hitelezői igények kiegyenlítésére vonatkozó ígéretére, a 2000. december 12-én, a felszámoló részére adott fizetési készséget megerősítő nyilatkozatára volt figyelemmel. Figyelembe vette továbbá a felszámolónak a 2002. december 9-én, a felperesi igények kielégítésére szolgáló fedezet hiányára vonatkozó, a II.r. felperes részére szóló tájékoztatást, a felpereseknek, a 2002. december 17-én előterjesztett egyezségi ajánlatát. Mindezt és az alperesnek a 2003. február 25-én az egyezségi kötetéstől való elzárkózását úgy értékelte, hogy a 2003. április 11-én benyújtott felperesi keresetek határidőben kerültek benyújtásra.

Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy az ismertetett körülmények alapján, a felperesek joggal bíztak abban, hogy az alperes által hiányolt, az elévülést megszakító felszólításra nincs szükség ahhoz, hogy az alperes a jogszabályon alapuló kötelezettségét teljesítse.

A másodfokú bíróság az I.r. felperes részére megállapított tőkeösszeg mértékével, az elsőfokú bíróság által kifejtett indokok alapján egyetértett. Rámutatott, hogy a felpereseket engedményezés folytán megillető követelés összegének megállapítása szakkérdés volt, miután a jogszabályban előírtak szerint kellett az alperest terhelő arányos fizetési kötelezettséget megállapítani.

Mindezzel szemben, az elsőfokú ítéletet az I.r. felperest megillető kamat mértéke tekintetében megalapozatlannak tartotta. Hangsúlyozta, hogy az I.r. felperes jogelődjei által kötött szerződések megkötésének időpontja, az abban kikötött késedelmi kamatok ismerete nélkül megalapozott döntés nem volt hozható.

A másodfokú bíróság a II.r. felperes keresetének elutasítását szintén megalapozatlannak tartotta. Úgy ítélte, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat ellentmondásosan és okszerűtlenül mérlegelte. Álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget akkor, amikor határozatában nem fejtette ki, hogy a II.r. felperes igényének alátámasztásául becsatolt ítéleteket, a felszámoló visszaigazolt kimutatásait, a szakértő által ellenőrzött követeléseket miért nem fogadta el.

A másodfokú bíróság a perköltségről szóló rendelkezést is megalapozatlannak tartotta, mivel nem volt megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság milyen pertárgyérték alapul vételével számolta el a költségeket.

Az alperes a jogerős részítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmében elődlegesen kérte annak hatályon kívül helyezését, ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és az I.r. felperes keresetének elutasítását. Másodlagosan indítványozta a részítélet hatályon kívül helyezése mellett, az érintett körben, az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és ebben a körben is az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására új határozat hozatalára utasítását. A részítélet jogszabálysértéseként a Ptk.324.§ /1/, 325.§ /1/, 326.§ /2/ bekezdésére hivatkozott. Álláspontja az volt, hogy a támadott részítélet a Legfelsőbb Bíróságnak, az EBH 2005. évi 1217. számú elvi határozatában foglaltakkal, illetve a 2005. december 12-i

Polgári Kollégiumi Tanácselnöki Értekezleten hozott
állásfoglalással is ellentétes.

Vitatta, hogy a vagyonelevonással érintett állami vállalat, mint főadós ellen indult felszámolási eljárás során tett igénybejelentések az elévülést a vagyont elvonó kezesi helytállási kötelezettséggel terhelt alperesi jogelőddel, illetve alperessel szemben megszakították. Álláspontja az volt, hogy 2000. október 24-éig, a második közbenső mérleg elfogadásának napjáig, az elévülés nyugodott az alperessel szemben. Miután ebben az időpontban egyértelműen megállapítható volt, hogy az I.r. felperes által érvényesített követeléseknek a felszámolás alatt álló vállalat vagyona fedezetet nem nyújt, ezt követő egy éven belül, az I.r. felperesnek, igénye érvényesítése végett, a pert meg kellett volna indítania. Hangsúlyozta az alperes, hogy az elévülés nyugvásának megszűnését követően, az elévülés már nem volt megszakítható.

Állította, hogy a 2000. december 12-én, a felszámolóhoz írt levél tartozás elismerésének nem tekinthető. Ebben a levélben egy másik per felperesének igényét kívánta tisztázni, illetve adatszolgáltatásokat kért. Vitatta, hogy az alperes felszólítása, az alperes jogelődjének magatartására tekintettel mellőzhető volt. Kifejtette, hogy az elévülésre vonatkozó jogszabályok helyes értelmezése alapján, a követelés elévülése a követelés esedékességének napján kezdődik. Az elévülést a jogosult célzatos magatartással szakíthatja meg. Álláspontja az volt, hogy a jogosult elévülést megszakító intézkedése nem terjed ki egy másik - pl. egy kezesi - jogviszonyra. Ahhoz, hogy a mögöttes helytállási kötelezett, a kezessel szemben, az elévülés megszakadjon, a kezessel szembeni, a jogosulttól származó célzatos intézkedés szükséges. Ennek elmaradása méltánylandó és menthető addig, ameddig a jogosult jóhiszeműen bízhat abban, hogy követelése az eredeti adós elleni felszámolásban megtérül. Az esedékességtől ezért, eddig az időpontig az elévülés nyugszik. Indítványozta az elévülés kezdő időpontjának, a harmadik vagyonelevonás időpontját - 1994. június 16-át - tekinteni, az elévülés nyugvásának megszűnését 2000. október 24-ét követő nappal megállapítani. Ezen adatokra figyelemmel kérte annak megállapítását, hogy az I.r. felperes a 2003. április 11-én előterjesztett keresetét elévülési határidőn túl nyújtotta be.

Az I.r. felperes felülvizsgálati ellenkérelmében, a jogerős részítélet hatályban fenntartását kérte. A Ptk.272.§ /1/ bekezdésére hivatkozással állította, hogy a főadóssal szemben megindított felszámolási eljárás az alperessel, mint kezessel szemben is megszakította az elévülését.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a jogerős részítéletet, a Pp.275.§ /2/ bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és megállapította, hogy az, az alábbiakra tekintettel jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság egyetértett azzal, a mögöttes felelősségről szóló 1/2007. Polgári Jogegységi Határozatban is kifejeződő alperesi állásponttal, mely szerint a Ptk.326.§ /1/ bekezdése értelmében, az elévülés kezdő időpontja azonos mind a főkötelezett, mind a mögöttes felelős kezes vonatkozásában. Egyetértett azzal is, hogy a főkötelezettől való behajthatatlanság megállapításáig, a mögöttes felelőssel szemben, az elévülés nyugszik.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság ennek tükrében vizsgálta, hogy a jogerős részítéletben írtak alapján, a másodfokú bíróság helytállóan mérlegelte-e a bizonyítékokat, és okszerűen következtetett-e arra, hogy az I.r. felperes által benyújtott kereset előterjesztésére elévülési határidőn belül került sor.

A rendelkezésre álló iratokból az volt megállapítható, hogy az alperes jogelődje három vagyonelevonást hajtott végre: 1992. február 10-én, 1992. július 10-én, 1994. március 30-án. Az elvonások időpontjában fennálló tartozásokért ezért az alperesi kezesi felelősség elévülése, ezen időpontoktól kezdődött. Az alperes által nem vitatottan, az 1996. november 27-én készült, és 2000. október 24-én elfogadásra került második közbenső mérlegből volt egyértelműen megállapítható, hogy a vagyonelevonással érintett, felszámolás alá került állami vállalat vagyonából, az I.r. felperes követeléseire nincs fedezet.

A 2000. március 22-én engedményezés útján szerzett követelések érvényesítésére nyitva álló elévülési határidő nyugvása, az I.r. felperes vonatkozásában 2000. október 24-én megszűnt. Az I.r. felperesnek ezért az igényét, a Ptk.326.§ /2/ bekezdése értelmében, az ezt követő egy éven belül, az alperessel szemben érvényesítenie kellett volna. A 2002. december 17-i, illetve 18-i, közvetlenül az alperesnek szóló felhívásra, valamint a 2003. április 11-i kereset benyújtására, az elévülési határidő elteltét követően került sor. A jogerős részítélet ezért, a Ptk.324.§ /1/ bekezdését, a Ptk.326.§ /1/ bekezdését, illetve a Ptk.325.§ /1/ bekezdését sértette, amikor az elévülés ellenére, az I.r. felperes által előterjesztett kereset alapján, az alperes fizetési kötelezettségét meg állapította.

Utal arra is a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság, hogy a másodfokú bíróság által mérlegelt körülményeknek a kifejtettek miatt, jogi jelentőséget nem tulajdonított. Az elévülés nyugvásának megszűnését követően ugyanis, az egyébként már eltelt az elévülési idő már nem szakítható meg. A 2000. december 12-i, a felszámolónak tett általános jellegű, fizetési készséget megerősítő alperesi nyilatkozat, alapvetően ez okból az I.r. felperes javára nem volt értékelhető. A 2001. október 24-ét, vagyis az elévülési határidő leteltét követő, további jogi cselekmények: az engedményezés útján szerzett követelésekről szóló kimutatás, és a kielégítés alapjául szolgáló vagyon hiányára vonatkozó 2002. december 9-i felszámoló által adott tájékoztatás, a 2002. decemberében tett felperesi egyezségi ajánlat, illetve a 2003. február 25-i, az egyezség megkötésétől elzárkozó alperesi válasz, az elévülés szempontjából már jogi jelentősséggel nem bírt.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság, a Pp.275.§ /4/ bekezdése alapján, a jogerős részítéletet hatályon kívül helyezte. Az érintett körben az elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezését megváltoztatta, és az I.r. felperesnek, a 17.165.209 Ft tőke megfizetésére vonatkozó kereseti kérelmét elutasította.

A felülvizsgálati eljárási pertárgyérték alapulvételével, az I.r. felperes és az alperes jogi képviselőjének munkadíjából álló felülvizsgálati eljárási költséget csak megállapította, annak viseléséről, az elsőfokú bíróságnak a másodfokú bíróság által elrendelt megismételt eljárás során hozott határozatának meghozatalakor kell döntenie.

Az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§ /1/ bekezdése c) pontja alapján megillető teljes, személyes illetékmentességre figyelemmel, az illeték viseléséről is a megismételt elsőfokú eljárás során kell rendelkezni.

Budapest, 2007. október 1.

Dr.Bodor Mária sk. a tanács elnöke
Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk.előadó bíró
Dr.Vezekényi Ursula sk.bíró

PG.

Kiadmány hitelélül:

Piller Gizella
(bíróági írnok)